

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับราชบัณฑิตยสถาน

ดร. ครรชิต มัลย์วงศ์

(12 เมษายน 2547)

ผมรู้จักราชบัณฑิตยสถานมานานแล้ว ความที่ผมเป็นนักอ่านหนังสือ ดังนั้นผมจึงต้องค้นหาค้นหาหนังสือที่ต้องการมาอ่านเป็นประจำ ผมพบว่าราชบัณฑิตยสถานพิมพ์หนังสือที่น่าอ่านหลายเล่ม ดังนั้นผมจึงเริ่มต้นด้วยการไปหาซื้อหนังสือของราชบัณฑิตยสถานที่ดีคงบริเวณวัดมหาธาตุฯ สนามหลวง นอกจากนั้นผมยังพบว่าหนังสือหลายเล่มที่ผู้เขียนใช้คำว่า ราชบัณฑิต ต่อท้ายชื่อ เช่น หนังสือปรัชญาหลายเล่มของคุณ สมักร บุราวาศ ด้วยเหตุนี้ผมจึงศึกษาว่าท่านได้เป็นราชบัณฑิตได้อย่างไร ต่อจากนั้นมาไม่นาน ศาสตราจารย์ ดร. ชัย มุกตพันธ์ เลขาธิการของราชบัณฑิตยสถาน และเป็นอาจารย์ที่ผมเคารพนับถือมากได้ชวนให้ผมมาเป็นกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์ที่ท่านเป็นประธานอยู่ด้วย ผมเข้ามารับใช้ท่านได้ไม่นาน ท่านก็ถึงแก่อนิจกรรม ส่วนผมก็ต้องรับหน้าที่เป็นประธานกรรมการต่อมา หลังจากนั้นผมก็สมัครเป็นภาคีสมาชิก และต่อมาอีกหลายปีผมจึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าให้เป็นราชบัณฑิตในสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำนักวิทยาศาสตร์

ในช่วงที่ผมได้มาช่วยงานบัญญัติศัพท์จนกระทั่งถึงบัดนี้ ผมได้พบว่าคนไทยที่รู้จักราชบัณฑิตยสถานมีเพียงไม่กี่คน และที่รู้จักก็ซึ่งยิ่งน้อยลงไปอีก จริงอยู่คนไทยจำนวนมากอาจจะรู้จักราชบัณฑิตยสถานในฐานะเป็นผู้จัดทำพจนานุกรมภาษาไทย แต่ก็รู้เพียงแค่นี้และไม่ได้รู้จักงานอื่นๆ ของราชบัณฑิตยสถานอีก คนบางคนนอกจากไม่รู้และไม่สนใจที่จะเรียนรู้แล้ว ยังนำความเห็นผิดๆ ของตนเองมายัดเยียดให้เป็นความคิดเห็นของราชบัณฑิตยสถานเพื่อสร้างความตกลงขบขัน หรือความสะใจให้ตนเองและผู้ฟัง

ด้วยเหตุนี้เองผมจึงขอถือโอกาสที่ราชบัณฑิตยสถานมีอายุครบ 70 ปี นำเอาเรื่องที่เป็นความเข้าใจผิดของหลาย ๆ คนเกี่ยวกับราชบัณฑิตยสถานมาเฉลยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในที่นี้ อนึ่งความเห็นที่ปรากฏในที่นี้เป็นความเห็นของผมเอง ไม่เกี่ยวกับราชบัณฑิตยสถานแต่อย่างใด

งานของราชบัณฑิตยสถานมีแต่คำศัพท์อย่างเดียว

ผิดครับ อ่านจหน้าทีของราชบัณฑิตยสถานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๔ มีดังนี้

๑. ค้นคว้า วิจัย และบำรุงสรรพวิชา แล้วนำผลงานที่ได้สร้างสรรค์ออกเผยแพร่ให้เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน

๒. ติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสานงานทางวิชาการกับองค์การปราชญ์และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓. ให้ความเห็น คำแนะนำ และคำปรึกษาทางวิชาการแก่นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี
 ๔. ให้บริการทางวิชาการแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานของเอกชน และประชาชน
 ๕. ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำพจนานุกรม สารานุกรม อักษรานุกรม อนุกรมวิธาน การบัญญัติศัพท์วิชาการสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิชาการภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และงานวิชาการอื่น ๆ
 ๖. กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทยมิให้แปรเปลี่ยนไปในทางที่เสื่อม และการส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น
 ๗. ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถาน
- จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าราชบัณฑิตยสถานมีหน้าที่ทางวิชาการอีกมาก ไม่ใช่ทำแต่พจนานุกรมเท่านั้น จริงอยู่ในเวลานี้งานที่ราชบัณฑิตยสถานทำงานวิชาการที่เกี่ยวกับภาษาก่อนข้างมาก อาทิ งานบัญญัติศัพท์วิชาการสาขาต่าง ๆ จนถึงขั้นได้จัดทำเป็นซีดีรอมรวมศัพท์บัญญัติออกเผยแพร่แล้ว งานพจนานุกรมก็ไม่ได้มีแต่เฉพาะพจนานุกรมภาษาไทยอย่างเดียว แต่ยังสามารถจัดทำพจนานุกรมวิชาการต่าง ๆ ออกมารวม ๒๑ เล่มด้วยกัน ส่วนสารานุกรมก็จัดทำขึ้นมาถึง ๕ ประเภท นอกจากนั้นยังมีงานอนุกรมวิธานพืชและสัตว์ งานกำหนดหลักเกณฑ์ทางภาษาไทยเช่น การทับศัพท์ภาษาต่าง ๆ ที่เขียนด้วยอักษรโรมัน งานจัดทำหนังสือและวารสารเพื่อเผยแพร่วิชาการต่าง ๆ
- สำหรับงานส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการกับองค์การประชาญ์ต่างประเทศนั้น ทางราชบัณฑิตยสถานก็ดำเนินการอยู่เป็นประจำ แต่นาน ๆ ครั้งจึงจะมีโอกาสให้ราชบัณฑิตเดินทางไปประชุมกับองค์การต่างประเทศเพราะงบประมาณมีจำกัด อย่างไรก็ตามราชบัณฑิตก็ยังปฏิบัติงานในสถาบันอื่น ๆ นั่นก็ยังมีโอกาสและงบประมาณสำหรับเดินทางไปบรรยายหรือแสดงปาฐกถาในการประชุมวิชาการอื่น ๆ ทั่วโลกอยู่แล้ว
- ส่วนงานให้ความเห็นทางวิชาการแก่หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งแก่ประชาชนได้นั้น ทางราชบัณฑิตยสถานก็ดำเนินการอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว นอกจากนั้นยังได้เผยแพร่ความรู้ผ่านทางเว็บไซต์ชื่อ www.royin.go.th ด้วย

งานทับศัพท์ไม่ใช่เรื่องจำเป็นเพราะเราต้องส่งเสริมให้ใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้นอยู่แล้วครับ

เรื่องนี้ผมคงจะบอกไม่ได้ว่าเป็นความเห็นที่ผิด เพราะทุกคนมีสิทธิที่จะคิดทำนองนี้ อย่างไรก็ตาม ผมขอชี้แจงว่าถึงแม้เวลานี้คนไทยจำนวนมากจะรู้ภาษาอังกฤษมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะรู้ความหมายของคำวิชาการลึกซึ้งพอ นอกจากนั้นกว่าคนไทยจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษถึงขั้นใช้งานได้

ก็ต้องเรียนจบระดับปริญญาตรีแล้ว (แต่บัณฑิตที่จบปริญญาตรีกว่าครึ่งพูดและเขียนภาษาอังกฤษไม่ได้) เมื่อเป็นเช่นนี้ลองนึกภาพว่าถ้าเราต้องการสื่อสารทางวิชาการให้แก่เยาวชนไทย หรือคนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนถึงระดับปริญญาโดยใช้คำศัพท์วิชาการภาษาอังกฤษ อย่างนี้เขาจะเข้าใจเรื่องที่เราสื่อสารได้อย่างไรกัน เวลานี้เราก็ได้ยินบรรดานักการเมืองอวดโก้พูดภาษาไทยปนอังกฤษกันเกือบทุกคน แต่ผมเชื่อว่าคนไทยฟังแล้วไม่รู้เรื่องหรือครับ

ลองยกตัวอย่างดีไหมครับ “ผมคิดว่าโปรเจกต์นี้ควรจะ โทคอน เพราะอาร์ไอไอแสดงว่าเราจะได้โปรฟิตแน่ ๆ แต่ต้องระวังเรื่องดิสแซสเตอร์หน่อยเท่านั้น” แบบนี้ท่านคิดว่าศาสตราจารย์และเด็กไทยจะฟังรู้เรื่องไหม

ด้วยความคิดเช่นนี้เอง ในพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถานจึงได้กำหนดให้การบัญญัติศัพท์เป็นหน้าที่หนึ่งของราชบัณฑิตยสถาน

ความจริงแล้วการที่มีคำไทยที่เป็นศัพท์บัญญัติทางวิชาการมากขึ้นนั้นแสดงถึงความร่ำรวยและเจริญงอกงามของภาษาไทยด้วยเหมือนกัน เราคงไม่อยากจะเห็นภาษาไทยเป็นภาษาที่ตายแล้ว หรือมีแต่คำเดิม ๆ ที่ไม่สามารถขยายตัวตามความก้าวหน้าของโลก

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคมนี้ ท่านรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ท่านยังได้ปรารภว่า อยากเห็นคำไทยมากขึ้นไม่ใช่ทับศัพท์ภาษาอังกฤษตลอดเวลา ตัวอย่างที่ท่านเอ่ยถึงคือคำว่า คอมพิวเตอร์ และ เทคโนโลยี ความจริงเรื่องนี้คณะกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์ ก็ได้บัญญัติคำว่า คณิตกรณ์ ให้หมายถึง computer ไปแล้ว แต่ไม่มีใครชอบ ส่วนคำ technology นั้น จำได้ว่าท่านราชบัณฑิต กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้เคยบัญญัติว่า ประยุกตวิทยา แต่ก็ไม่ได้คิดเช่นเดียวกัน

ผมมีตัวอย่างที่จะสนับสนุนความเห็นที่ควรจะบัญญัติศัพท์อีกสักเรื่องหนึ่ง เมื่อไม่กี่ปีมานี้มีนายแพทย์ท่านหนึ่งโทรศัพท์ถามผมว่า “Protocol” นั่นคืออะไร โดยทั่วไปเวลาเราใช้คำนี้เราก็ทับศัพท์ว่า โปรโตคอล ผมเองได้พยายามคิดบัญญัติศัพท์นี้มานานแล้ว และวันหนึ่งกรรมการก็ตกลงกันว่า “เกณฑ์วิธี” น่าจะเหมาะสมและตรงกับความหมายของคำนี้มากที่สุด ท่านลองคิดดูสิครับว่า เมื่อเราพูดเรื่องนี้ให้เด็กฟังระหว่าง โปรโตคอล กับ เกณฑ์วิธี คำใดจะเข้าใจได้ง่ายกว่ากัน

คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ไม่มีความรู้พอในด้านวิชาการพอ ศัพท์บัญญัติบางคำจึงผิด

ข้อนี้เป็นความเข้าใจคลาดเคลื่อนครับ ผมขอเรียนให้ทราบว่าการในคณะกรรมการบัญญัติศัพท์นั้นมีองค์ประกอบสามกลุ่มด้วยกัน กลุ่มแรกคือราชบัณฑิตและนักวิชาการที่ทางราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านมีความรู้ความสามารถในวิชาการด้านนั้นจริง และได้เชิญมาแบบเจาะจงตัว กลุ่มที่สองก็คือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือต้องใช้ศัพท์ในวิชาการสาขานั้น

ยกตัวอย่างเช่นคณะกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์ก็เชิญผู้แทนจากสมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทยฯ มาร่วมด้วย หรือคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศก็เชิญผู้แทนจากกระทรวงคมนาคม องค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทย และบริษัทเอกชน ส่วนกลุ่มที่สามก็คือเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งเป็นนักวรรณศิลป์ของราชบัณฑิตยสถานมาทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการฯ นอกจากนั้นในคณะกรรมการแต่ละคณะนั้น ยังได้พยายามให้มีกรรมการผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยประจำด้วยหนึ่งท่าน เมื่อเป็นเช่นนี้ผมจึงยืนยันได้ว่ากรรมการมีความรู้และความเข้าใจในวิชาการด้านนั้นเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามผมยอมรับว่า บางครั้งศัพท์ที่บัญญัติไปก็มีหลุดไปบ้าง แต่น้อยมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วอาจจะเป็นเพราะศัพท์นั้นเป็นศัพท์ใหม่ที่เรายกยบายบัญญัติขึ้นให้ทันแก่การใช้ โดยยังไม่เห็นความหมายที่แท้จริงในพจนานุกรมศัพท์วิชาการที่เราใช้อ้างอิงเป็นประจำ ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นเกิดขึ้นรวดเร็วมาก บางครั้งเป็นศัพท์ทางด้านเทคโนโลยีที่มีผู้สนใจมาก แต่ยังไม่ทันที่เราจะบัญญัติศัพท์นั้นออกมาเป็นคำไทย เทคโนโลยีนั้นก็มีส่วนล้มหายไปแล้ว

อนึ่ง ในภาษาอังกฤษเองก็ใช้คำแต่ละคำในความหมายต่าง ๆ กัน ยกตัวอย่างเช่น คำว่า Object Program ในอดีตหมายถึงโปรแกรมภาษาเครื่องที่แปลมาจากภาษาด้านฉบับ มาปัจจุบันนี้ Object หมายถึงแนวคิดหรือหลักการที่มองเห็น โปรแกรมเป็นเสมือนวัตถุก้อนหนึ่งที่เราไม่ต้องล่วงรู้เข้าไปถึงการทำงานภายใน แต่ขอให้รู้ว่าจะกระตุ้นให้มันทำงานได้ด้วยวิธีใด ดังนั้นเมื่อความหมายแปรเปลี่ยนไปเช่นนี้จึงเป็นการยากที่จะบัญญัติศัพท์ให้มีความหมายครอบคลุมทุกด้านได้

ศัพท์ที่บัญญัติบางคำใช้ไม่ได้เลย เช่น ละมุนภัณฑ์ และ กระจ่างภัณฑ์

นี่เป็นความเข้าใจผิดอย่างมหันต์ คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ไม่เคยบัญญัติคำว่า software และ hardware ว่า ละมุนภัณฑ์ หรือ กระจ่างภัณฑ์เลย คนที่พูดกล่าวหาว่าราชบัณฑิตยสถานบัญญัติคำนี้แล้วแล้วแต่ไม่เคยซื้อหนังสือศัพท์บัญญัติมาศึกษาเลยสักคนเดียว ขอให้เข้าใจด้วยว่า นักพูด นักจัดรายการโทรทัศน์ หรือคนที่อ้างตัวว่าเป็นอาจารย์สอนภาษาไทย และกล่าวอ้างว่าราชบัณฑิตยสถานเป็นผู้บัญญัติคำทั้งสองนี้แล้วแล้วแต่เป็นนักวิชาการที่ใช้ไม่ได้และไม่ได้ทำงานตามหลักการที่ถูกต้อง นั่นก็คือตัวเองก็ไม่เคยเห็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือที่พิมพ์จำหน่าย แต่กลับมาอ้างลอย ๆ ให้คนฟังสนุกสนานนั่น ถือว่าเป็นนักวิชาการระดับเศษสวะจริง ๆ

กรรมการบัญญัติศัพท์ใช้คำบาลีสันสกฤตมากเกินไป

ผิดครับ เรามีกฎเกณฑ์ในการบัญญัติศัพท์อยู่ว่า หากคำใดสามารถบัญญัติเป็นคำไทยแท้ ๆ ได้ เราก็จะใช้คำไทยนั้น แต่ถ้าหากบัญญัติเป็นคำไทยไม่ได้ เราจะพยายามมองหาคำศัพท์บาลีสันสกฤตมาใช้ แต่ก็พยายามเลือกใช้คำที่ไม่ยากหรือที่เราคุ้นเคยแล้ว สุดท้ายหากไม่สามารถบัญญัติเป็นคำไทยหรือบาลีสันสกฤตได้ เราก็จะเลือกวิธีทับศัพท์

ในกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์และศัพท์เทคโนโลยีสารสนเทศ เราได้ตกลงกันอีกสามประเด็นว่า

- ถ้าคำใดเคยมีคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ชุดอื่นบัญญัติไว้แล้ว และความหมายไม่แตกต่างกันมากนัก เราจะยอมใช้ศัพท์ที่บัญญัติไว้แล้วเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน หรืออาจจะยังไม่บัญญัติขึ้นใหม่ ยกตัวอย่างเช่นคำว่า **active** ศัพท์บัญญัติวิทยาศาสตร์ให้ใช้ว่า **กัมมันต์** แต่คำนี้ไม่มีใครชอบเลย เพราะไปนึกถึง **คำเผือก** **กัมมัน** แทน คณะกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์ก็ยังคิดไม่ออกว่าจะใช้คำอะไรดี จึงยังไม่ได้บัญญัติคำนี้
- ศัพท์ที่บัญญัติแล้วควรจะมีความสัมพันธ์กับศัพท์วิชาการภาษาอังกฤษนั้นในแบบหนึ่งต่อหนึ่ง นั่นก็คือสามารถแปลกลับไปเป็นคำศัพท์เดิมได้อย่างถูกต้อง ตรงนี้เป็นเรื่องยากเช่นกัน เพราะศัพท์ภาษาอังกฤษมีมากคำที่มีผู้แปลเป็นคำไทยคำเดียวกัน อีกนัยหนึ่งก็คือคำไทยเรามีน้อยกว่าคำภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงไม่สามารถดำเนินงานตามเงื่อนไขนี้ได้ทุกครั้งไป
- ศัพท์ด้านวิชาการที่เป็นคำกริยานั้นเราจะต้องพยายามบัญญัติเป็นคำไทยให้ได้ เพราะเราเชื่อว่าเรามีคำที่แสดงออกปฏิกิริยาได้ทุกอย่าง แต่ศัพท์ที่เป็นคำนามพิเศษ หรือ ชื่อวิสามานยนามเราจะไม่บัญญัติเป็นคำไทย เช่น **ลากแล้วปล่อย** เป็นคำกริยาของ **drag and drop** ส่วน อินเทอร์เน็ต เราให้ใช้ทับศัพท์เพราะถือว่าคำนี้เป็นวิสามานยนามไปแล้ว

ในกรณีที่กล่าวว่าเราใช้ศัพท์บาลีสันสกฤตมากเกินไปนั้น ข้อเท็จจริงก็คือ เราเลือกใช้เท่าที่จำเป็น ถ้าหากท่านมีหนังสือศัพท์บัญญัติคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศฉบับ พ.ศ. 2546 อยู่ใกล้มือ ลองเปิดดูจะพบว่าศัพท์บัญญัติส่วนมากเป็นคำไทย หากจะมีคำบาลีสันสกฤตบ้างก็เล็กน้อย ยกตัวอย่างเช่น **hypertext** เราบัญญัติว่า **ข้อความหลายมิติ** ซึ่งมีคำว่า **มิติ** เท่านั้นที่ไม่ใช่คำไทย แต่เราก็รู้จักกันดีอยู่แล้ว คำบาลีสันสกฤตที่ยากก็มีครับ แต่ส่วนมากมักจะบัญญัติให้ใช้เป็นชื่อวิหามากกว่า เช่น **Machine Vision** บัญญัติว่า **กลจักรวิทัศน์** หรือ **Cryogenics** บัญญัติว่า **อติสรีดศาสตร์** หรือ **วิชาความเย็นขวยคย** ซึ่งคำหลังนี้เป็นคำไทยแน่นอน

ผมต้องขออภัยที่ต้องกล่าวว่าคนที่พูดว่าไม่ยากให้บัญญัติศัพท์วิชาการเป็นภาษาเขกนั้น หลายคนละเลยความจริงที่ว่า ชื่อของคนไทยทุกคนล้วนมีความหมายหรืออย่างน้อยก็แปลได้ ชื่อของคนที่มีฐานะและการศึกษาดีเวลานี้ นิยมตั้งด้วยภาษาเขกทั้งนั้นและชื่อเหล่านี้ก็แปลให้เข้าใจได้ยากเต็มที ชื่อ

ของมันก็เป็นอย่างที่ดี (แม้ผมจะคิดว่าเป็นชื่อโหล) ว่าอ่านแล้วไม่ทราบว่าจะหมายถึงอะไร ชื่อ อติศัย ก็
เข้าใจยาก ชื่อ จารุณี ซึ่งใช้กันมากก็รู้ว่าเป็นชื่อผู้หญิงแต่ไม่ทราบคำแปล เห็นใหม่ครับว่า เรา
ยอมรับชื่อบาลีสันสกฤตในชื่อคน แต่ไม่ชอบให้ใช้ในศัพท์บัญญัติ

บัญญัติไปทำไม มีศัพท์บัญญัติแล้วก็ไม่เห็นใช้กัน

นั่นนะซีครับ เรื่องบัญญัติทำไมนั้นได้ตอบไปแล้วว่าเป็นเรื่องจำเป็น แต่ที่บัญญัติแล้วไม่ใช่
นั้น ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ทางราชบัณฑิตยสถานจะค้นหาทางแก้ไขต่อไป ผมเองเห็นว่าปัญหาอย่างหนึ่ง
ก็คือทางราชบัณฑิตยสถานไม่สามารถเผยแพร่ศัพท์บัญญัติให้ผู้ใช้ได้ทราบอย่างรวดเร็วพอ และปัญหา
นี้ก็คงจะแก้ไขได้ยากเพราะราชบัณฑิตยสถานเองไม่ได้รับการสนับสนุนด้านกำลังคนและงบประมาณให้
มากพอ ผมเคยไปเยี่ยมสถาบันจัดทำพจนานุกรมศัพท์อิเล็กทรอนิกส์ของญี่ปุ่น หน้าที่ของเขาก็คล้าย
กับคณะกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์ของราชบัณฑิตยสถานที่นี่แหละครับ ในขณะที่
คณะกรรมการไทยมีเจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถานช่วยงานเพียงสองคน แต่ที่ญี่ปุ่นเขามีร้อยกว่าคน
ดังนั้นการจัดทำพจนานุกรมศัพท์อิเล็กทรอนิกส์ของญี่ปุ่นจึงก้าวหน้าไปได้ทันต่อการเกิดคำใหม่ ๆ
ส่วนของไทยนั้นหากเก็บคำที่เกิดขึ้นเมื่อห้าปีที่แล้วมาบัญญัติได้ก็เก่งแล้ว

ราชบัณฑิตไม่เห็นมีผลงานอะไรเลย

ผิดครับ การที่จะได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เป็นราชบัณฑิตได้นั้น จะต้องผ่าน
คณะกรรมการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการก็จะพิจารณาจากผลงานที่เคยทำไว้ในอดีตของผู้นั้น สำหรับ
ราชบัณฑิตหลายคนนั้นกว่าจะได้เป็นราชบัณฑิตก็พอดิเกษียณอายุ ไม่ได้มีตำแหน่งในสถาบันวิจัย
หรือสถาบันการศึกษา ดังนั้นจึงไม่มีโอกาสทำงานวิจัยค้นคว้าต่อไปได้อีก จึงดูเหมือนว่าไม่ค่อยมี
ผลงานออกมาให้เห็น แต่ก็มีข้อยกเว้นนะครับ ราชบัณฑิตที่ยังตีพิมพ์ผลงานค้นคว้าออกมาก็มีมาก
ยกตัวอย่างเช่น ราชบัณฑิต ดร. วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ ท่านได้ตีพิมพ์ผลงานขนาดมหัพสารออกมาสู่
โลกหนังสือ นั่นก็คือเรื่องของเสรีไทย ผลงานของท่านใหญ่มากขนาดที่จะต้องใช้เวลาอ่านเป็นปีเชียว
ครับกว่าจะจบได้

ราชบัณฑิตหลายท่านได้ขอให้ราชบัณฑิตยสถานจัดทำสถานที่ให้ราชบัณฑิตมานั่งค้นคว้าวิจัย
แต่ขณะนี้ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการนี้ได้เพราะเนื้อที่ทำงานมีจำกัด

**ผู้ได้เป็นราชบัณฑิตไม่เห็นมีความสามารถอะไรเลย การได้มาก็เป็นเพราะการเสนอกันเอง โดยเฉพาะ
ก็ต้องไปสมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกเสียก่อน**

เรื่องนี้มีทั้งที่เข้าใจผิดและเข้าใจถูกครับ ในเรื่องเข้าใจถูกนั้นก็คือ ผู้ที่ต้องการมาร่วมงานกับ ราชบัณฑิตยสถานจะต้องสมัครเป็นภาคีสมาชิกเสียก่อน มีผู้เคยกล่าวไว้ว่าทำไมต้องไปสมัคร ทำไมไม่ไปเชิญคนเก่ง ๆ มา คำตอบก็คือเขาเขียนไว้ในกฎหมายอย่างนั้นครับ เราจะทำผิดกฎหมายไม่ได้ แต่ ในทางปฏิบัติเราก็เริ่มมีการสรรหาเป็นการภายในเหมือนกัน จากนั้นก็ไปทาบตามผู้ที่เราเห็นว่า เหมาะสมให้มาสมัครเพื่อจะพิจารณารับเข้ามาเป็นภาคีสมาชิกอันเป็นบันไดขั้นแรกของการก้าวไปสู่ การโปรดเกล้าฯ ให้เป็นราชบัณฑิต

เรื่องที่เข้าใจผิด ก็คือ การรับเข้าเป็นสมาชิคนั้นเราก็ไม่ได้ปิดกั้นคนที่มีความสามารถและมี ผลงานทางวิชาการดีเด่นแต่อย่างใด ใคร ๆ ก็สมัครเข้ามาเป็นภาคีสมาชิกได้ แต่ก็จะต้องผ่านการ กল্পกรองอีกทีหนึ่ง และโดยที่จำนวนภาคีสมาชิกของแต่ละสำนักมีได้จำกัด ดังนั้นปีหนึ่ง ๆ จึงเปิดรับ นักวิชาการเข้าเป็นภาคีสมาชิกได้ไม่กี่ท่าน ยกตัวอย่างเช่นปีนี้ก็มีผู้สมัครเป็นภาคีสมาชิกในสำนัก วิทยาศาสตร์ร่วมสามสิบท่าน แต่เราสามารถรับได้ไม่กี่ท่านเท่านั้น ผู้ที่ไม่ได้รับก็ไม่ได้หมายความว่า ไม่มีความสามารถในสาขาวิชาของท่าน แต่เป็นเพราะราชบัณฑิตยสถานเองต่างหากที่ไม่สามารถจะรับ ท่านเข้ามาเป็นสมาชิกได้

เมื่อได้รับเลือกให้เป็นภาคีสมาชิกแล้ว ภาคีสมาชิกแต่ละท่านก็ต้องช่วยสนับสนุนส่งเสริม กิจกรรมของราชบัณฑิตยสถานด้วยการทำงานวิชาการ ต่อจากนั้นเมื่อมีตำแหน่งราชบัณฑิตว่างลงก็จะ มีสิทธิเสนอผลงานเข้ารับการคัดเลือกเพื่อนำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีให้ทำเรื่องกราบบังคมทูลเพื่อทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นราชบัณฑิตต่อไป

ผมเองเห็นว่าการที่เปิดโอกาสให้สมัครนั้นเป็นประชาธิปไตยดี เพราะหากมีวิธีเดียวคือให้ราช บัณฑิตเสนอชื่อนักวิชาการเข้ามาเป็นภาคีสมาชิกแล้ว ก็จะทำให้เกิดการปิดกั้นคนดีและคนที่เหมาะสม ได้ เพราะจะเสนอแต่ชื่อพรรคพวกเพื่อนพ้องเท่านั้น
